

14.3—1.9 2024

CHRONOS

hälsa, tillgänglighet och närhet

Tensta konsthall

Tiden saktades ner

Cecilia Widenheim, curator och chef, om Chronos

Vilka normer har format det samhälle som vi lever i? Och vad kan vi lära av den funktionsrättskamp som sedan länge krävt tillgång till staden och den byggda miljön? Utställningen *Chronos* har växt fram i ett gemensamt intresse för den brittiska multietniska arkitektgruppen Matrix Feminist Design Co-operative och deras arbete som tidigt påvisade bristerna i urbana miljöer som skapats av män för män, utan hänsyn till kvinnor och barn och personer med funktionsvariationer. Ett samhälle som inte förmår inkludera olikheter är ett samhälle som är felkonstruerat. En stad som inte är tillgänglig för de som bor, lever och verkar i den, är felkonstruerad.

Konstnärer, forskare och arkitekter har i ett flertal projekt belyst hur urbana modell-samhällen, som exempelvis Tensta, och det svenska miljonprogrammet växte fram efter andra världskriget, och hur det är att leva i dessa idag, ofta i samarbete med Tensta konsthall. Här kan nämnas utställningen TenstaBo 06 som ägde rum valåret 2006 och som blandade nyuppförda lägenheter och radhus med exempel på renoveringar och ombyggda äldre lägenheter för att bättre kunna möta behoven hos framtidens Tenstabor. *Miljonprogrammet c/o KTH Arkitekturskolan* startade 2008 och var en förberedande arkitektutbildning vid Tensta Gymnasium inför fortsatta studier vid Arkitekturskolan med syftet att skapa en mer öppen och tillgänglig rekrytering till arkitektutbildningen. Här kan också nämnas projektet *Den nya modellen* som inleddes 2011 på Tensta konsthall. Under loppet av två år undersöktes arvet från den legendariska utställningen *Modellen: En modell för ett kvalitativt samhälle* på Moderna Museet i Stockholm 1968, i samarbete med Lars Bang Larsen, Magnus Bårtås, Ane Hjorth Guttu, Dave Hullfish Bailey och Hito Steyerl m fl konstnärer.

De senaste åren har vi tillsammans med olika samarbetspartners, konstnärer och utbildningar drivit samtalet vidare om livet i miljonprogrammet Tensta. Ett exempel är *Agents of Change—Mediating Minorities 2021-22* där deltagarna i en konstförmedlingskurs studerade behovet av gemensamma lokaler i Tensta. I slutet av kursen skapades projektet *Ett politiskt klassrum* i samarbete med konstnärerna Apolonija Šušteršič och Anna Nordström tillsammans med Tensta konsthalls Kvinnocafé. Sommaren 2021 präglades av pandemin och vi bestämde oss för att genomföra ett utomhusprojekt tillsammans med Kvinnors Byggforum (numera Alstra —byggforum för normkreativ och maktkritisk arkitektur och samhällsbyggnad) och konstnären Bella Rune vars AR-app *Tensta's Magic Wormholes* ligger förankrad i asfalten utanför konsthallen sedan dess. Projektet *Aktion Taxingepan: Avlu* refererar till den turkiska traditionen med innergårdar i mellanrummet mellan den privata och

Matrix medgrundare Anne Thorne och hennes barn korsar en trafikerad gata i Aldgate, East London, ur *Making Space: Women and the Man-Made Environment* (Pluto Press, 1984). Foto: Liz Millen

den offentliga sfären och kom till i ett samarbete mellan Kvinnocafét och Martina Garreta Cano, Vilde Stampe och Ays Alayat från Kvinnors Byggforum med syfte att aktivera den stora asfaltsytan mellan konsthallen, t-banan och parkeringshuset, och att skapa skugga och gröna inslag i miljonprogrammet. Ett annat exempel är *Urban Pedagogics* som vi genomförde våren 2023 tillsammans med Meike Schalk, Anette Göthlund och Miro Sazdic som en del av kursen *Urban Pedagogic—Arkeologi och Barnets perspektiv*, ett samarbete mellan konsthallen, KTH och Konstfack. Under sportlovet arrangerades ett kollo för barn med tema Tenstas arkeologi.

Det hände något under pandemin. Vi började prata om kropp, hälsa och relationer, och om vad som krävs för att må bra på ett helt nytt sätt. Vi var tvungna. Om det inte hade framgått tidigare så stod det nu klart att skillnaden mellan fysisk och psykisk distansering är fundamental. Det blev så uppenbart att vi människor är ytterst sårbara och beroende av varandra—och begreppet tid skakades om. Tiden liksom saktades ner, och ordet tid laddades med helt nya innebörder. Uttryck som “effektiv tid” och “tid är pengar” sattes ur spel. Med utställningen *Chronos: hälsa, tillgänglighet och närhet* tar vi några steg till och belyser frågan om access, såväl fysisk som psykisk, till den urbana miljön tillsammans med en grupp konstnärer och en rad olika samarbetspartners. Vem är staden till för?

Utställningen reflekterar också över hur erfarenheten av att leva med olika funktionsvariationer och funktionsnedsättningar—det som forskaren Christine Bylund kallat ”anakrona livsvillkor”—kan ge oss helt nya perspektiv på effektivitet, produktivitet och kreativitet, och inte minst på den tidsuppfattning som dominerar stora delar av samhället av idag.

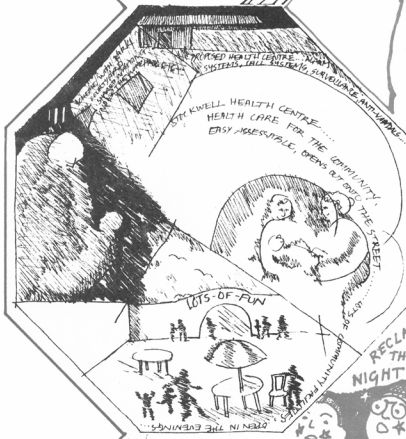
Vi är glada att återigen få arbeta med konstnären och forskaren Olivia Plender som 2019 skapade installationen *Att praktisera politik: Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad 1925-1954* i konsthallens klassrum. Nu är hon tillbaka i rollen som co-curator i ett projekt som lyfter några av de frågor hon själv arbetat med som konstnär och forskare. I samband med utställningen arrangeras en rad aktiviteter med seminarier, workshops och samtal som arbetats fram i dialog med Olivia Plender. På påsklovet erbjuder vi aktiviteter för barn och ett brett skolprogram finns att läsa mer om på konsthallens hemsida.

Vi vill rikta ett stort tack till Jos Boys och Anne Thorne från Matrix, till Jon Astbury assistant curator på Barbican, till Doaa Zatara på Unga Funkisrörelsen, Juan Borroye på 4inclusion, Independent Living Institute, Lena Törner Dramaten, Johan Wisth Statens fastighetsverk, Konstskolan LINNEA och Franstorps Verkstäder som varit ovärderliga samtalspartners under arbetsprocessen. Vi vill också rikta ett tack till Barbro Osher Pro Suecia Foundation och Kanadas ambassad i Stockholm som bidragit med ett generöst stöd till utställningen, samt till våra samarbetspartners ABF Stockholm, Tensta bibliotek, Iaspis/Konstnärsnämnden, Department for Research and Further Education in Architecture and Fine Art på Kungl. Konsthögskolan, Hägerstensåsens Medborgarhus och Vivid Projects Birmingham.

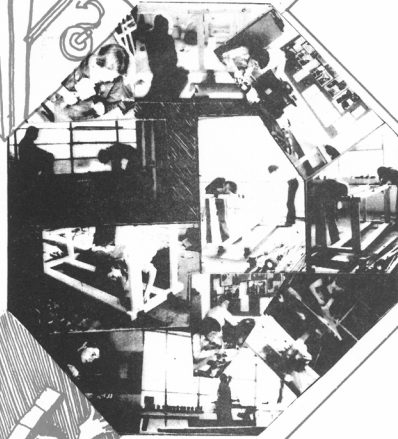
We are a group of women trained in architecture, building and other related skills. We've now formed a practical collective the idea for which came from a broader discussion group about women and building design. We aim to use our skills to support particularly women, but also other groups who are fighting to take control of the buildings they need and use, and the process of making them. Also to evolve new ways of working amongst ourselves and with those who can use our skills to gain strength collectively

Working co-operatively is important to us because the vested interests of those who control and support contemporary building practice form a consolidated system which can only be challenged by collective power. So we need to work closely with all those who are involved in the same struggle, at home or in the workplace, as builders or as users.

We feel that the way in which we are organised as a group and our attitudes to our work affect not only how we relate to the people we're working with but also the buildings we design. In the same way we don't believe that buildings determine how people behave, but do think that they can encourage or enable certain activities and suppress others, making people feel isolated or comfortable, intimidated or welcomed

So far we've worked with Lambeth Women's Workshop a group which came together through the Women's Movement to make a place for women who aren't able to go on conventional courses, to learn carpentry and joinery, a skill dominated by men. The workshop is a resource for women, instigated and controlled by them and is a direct challenge to the education bureaucracy. We've also been working with a group who are opposing the assumptions of the Area Health Authority in Stockwell, South London. Instead of a paternalistic service provided by the health establishment, they're demanding an alternative kind of health centre which can respond directly to the needs of local people, and offers preventative medicine combined with community facilities.

We're now establishing a full-time group combining practical and theoretical skills; joining together for reading, writing, talking, learning, designing, drawing; making buildings.

33 DAVENANT ROAD N.19. 272 7556

”Det hände något under pandemin. Vi började prata om kropp, hälsa och relationer, och om vad som krävs för att må bra på ett helt nytt sätt. Vi var tvungna.”

—Cecilia Widenheim

Crip City, Sick Society

Olivia Plender, curator och konstnär, om Chronos

På framsidan av boken *Making Space: Women and the Man-Made Environment* introducerar Matrix Feminist Design Co-operative sina idéer för oss med ett svartvitt fotografi. Bilden föreställer en kvinna som kämpar med att bära en baby i en barnvagn uppför en trappa. Även om spädbarnet ser ut att sitta bekvämt, är tecknen på den fysiska ansträngning det innebär att bära både barnet och barnvagnen synliga i kvinnans hållning och i hennes ansikte. Hon ses från ovan, där hon passerar en graffitimålad vägg och försöker ta sig upp för den hårda betongtrappan. Smutsen samlas i hörnen, vilket tyder på föroreningar och lukten av bilavgaser, karakteristiska för moderna stadsmiljöer.

Matrix Feminist Design Co-operative var ett arkitektkollektiv bestående av kvinnor med multietnisk bakgrund, verksamma i Storbritannien på 1980- och 1990-talen. Influerade av den feministiska rörelsen, och den växande kritiken av modern arkitektur och stadsplanering, ställde Matrix i sin bok, som publicerades första gången 1984, frågan: vem är det offentliga rummet utformat för? Med Matrix-medlemmen Jos Boys ord, "våra omgivningar saknar hänsyn till de mindre rörliga—människor i rullstol eller de som använder käpp, kvinnor som bär tunga matkassar eller skjuter barnvagnar över trottoarkanter, äldre människor som kämpar med höga trappsteg för att komma upp på en buss—och för små barn... Att detta är [designat för] en manlig, vit "medelklassnorm" (titta på nästan vilket tvärsnitt av bilförare som helst under rusningstid) ignoreras av de som skapar vår fysiska miljö."¹

Matrix grundades 1980 av en grupp kvinnor som hade varit aktiva i New Architecture Movement (NAM). Genom sin arkitektoniska praktik och olika projekt försökte de avslöja de antaganden som byggts in i de *man-made* miljöer vi lever i. De var kritiska till det traditionella sättet att göra saker inom det mansdominerade fältet—95 % av arkitekterna i Storbritannien vid den tiden var män—och hävdade att kvinnor nästan inte spelade någon roll alls i beslutsfattandet om de miljöer de levde i, vilket ledde till städer som inte tillgodoser kvinnors behov och som ofta var otrygga för dem. Därefter försökte Matrix bryta de diskriminerande barriärerna som begränsade kvinnor från att komma in i arkitektyrket och byggbranschen.

Design-kooperativet Matrix ställde kritiska frågor om de begränsade sociala roller som tilldelats kvinnor, och hävdade att utformningen av städer och bostäder bygger

1 Matrix, *Making Space: Women and the Man-Made Environment* (först publicerad av Pluto Press, 1984 och återutgiven av Verso, 2022), s 41

på en idé om en könsbaserad arbetsfördelning som binder kvinnor till en obetald vårdande roll i hemmets sfär och isolerar dem från offentligheten. Matrix fokuserade på behoven hos brukarna av byggnader och stadsrum och samarbetade med kvinnliga samhällsgrupper i arkitekturprojekt som prioriterade fler barnomsorgsinrättningar, tillgänglighet för personer med funktionsvariationer, såväl som de specifika kulturella behoven hos kvinnor från etniska minoriteter. Som exempel kan nämnas Jagonari Asian Women's Education Centre, i den etniskt diversifierade stadsdelen Whitechapel i östra London, vilket beställdes av en grupp kvinnor med asiatiskt ursprung och färdigställdes 1987.

Fotografiet, hämtat ur en serie som dokumenterar det Matrix kallade "urban obstacle courses" (kurser i urbana hinder), är ett bevis på att arkitektens vision för det offentliga rummet inte inkluderade kvinnor och barn. På mer än ett sätt är detta en fientlig miljö för alla som inte följer den manliga, vita, medelklassens och, skulle man kunna tillägga, kapabla "norm" som underbygger arkitekternas designval. I sin bok *Making Space* hävdade Matrix att stadsplaner som denna, med en mörk gångväg under en trafikerad gata, också ignorerar det faktum att många kvinnor känner sig otrygga på sådana platser. Utformningen av städer begränsar tillgängligheten för många, på sätt som kan vara isolerande och riskerar att skada både fysisk hälsa och psykiskt välbefinnande, vilket påverkar de mest intima delarna av människors privatliv.

Den populära kvinnohälsomanualen *Our Bodies, Ourselves* pekar på en lång rad frågor som påverkar kvinnors mående. Boken publicerades först i USA av Boston Women's Health Book Collective 1970 och innehåller kapitel om våld—såsom mäns våld mot kvinnor i det offentliga rummet och våld i hemmet—jämte information om reproduktiv hälsa och säker tillgång till abort, sexualitet och lesbiska perspektiv. Boken är resultatet av en Women's Liberation-workshop där kvinnor samlades för att lära sig om sina egna kroppar och hur de kunde kräva att få sina vårdbehov tillgodosedda av en medicinsk institution som de uppfattade som paternalistisk och sexistisk.

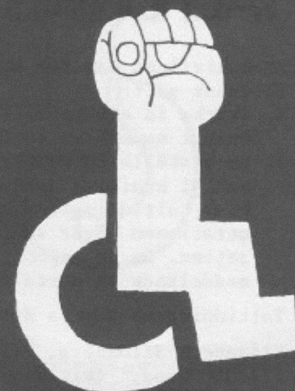
Sedan boken först gavs ut har *Our Bodies, Ourselves* översatts och återutgivits över hela världen i ett försök att göra information om hälsa tillgänglig för kvinnor i så olika länder som Ryssland, Egypten, Sydafrika, Kina, Japan och Israel. En svensk upplaga, med titeln *Våra kroppar våra jag*, utkom 1975 och översattes av Ruth Boman. Men redan med det första försöket att översätta boken till spanska stötte gruppen Boston Women's Health Book Collective på problem. De kritiserades av kvinnor från de latinamerikanska grupperna i USA för att de antog att deras egna erfarenheter—en grupp vita medelklasskvinnor—var universella och gemensamma för alla kvinnor. De hade inte insett att kvinnor i olika samhällsgrupper kan ha olika hälsobehov och att metoder, uppfattningar och idéer om kroppen skiljer sig åt mellan kulturer. Processen var tvungen att tänkas om, och för varje ny översättning har detta inneburit att boken till stor del har skrivits om av kvinnohälsoaktivister från det land boken ges ut i. De senaste utgåvorna inkluderar även boken *Trans Bodies, Trans Selves*, inspirerad av formatet från *Our Bodies, Ourselves* och skriven av transhälsoaktivister.

Grandmother as a Child / The Camphor Tree, cyanotipi-fotografi och akvarell på papper, Cecilia Germain, 2023. Foto: Wasim Harwill

AH-bulletinen 15

Anti-Handikapp

Signaler (diktsvit)

Den traditionella
handikappsynen
än en gång

Sälj AH-bulletinen!

Anpassning till vad?

Myter om blinda
och verkligheten

dubbelnr

Det är ett väldokumenterat faktum att en större andel kvinnor än män lider av kroniska hälsotillstånd, trots att kvinnor lever längre. I bakgrunden finns en komplex uppsättning orsaker—enligt Caroline Criado Perez i hennes bok *Invisible Women: Exposing Data Bias in a World Designed for Men*—som inkluderar ojämlig finansiering för medicinsk forskning om hälsoproblem som drabbar kvinnor i jämförelse med de problem som drabbar män. En annan orsak är att många kvinnor har svårt att få en diagnos, inklusive negativa erfarenheter av läkare som avfärdar graden av smärta eller antyder att kvinnor ”bara inbillar sig” symtomen, i tillägg till den fysiska och psykiska bördan som obetalt vårdarbete innebär för kvinnor.² Risken för hälsoproblem ökar för arbetarklassens kvinnor och rasifierade kvinnor.

Konstnären Cecilia Germain inledde en performance på Köttinspektionen i Uppsala 2016 med att läsa upp statistik om förekomsten av högt blodtryck bland svarta människor som lever i vita majoritetssamhällen. Till utställningen på Tensta konsthall har Germain omarbetat materialet till ett ljudverk och en stor målning med titeln *Svårigheten att bära vita män / Perhaps a Map of Care and Cure*. Konstverket diagnostiserar inte bara problem som påverkar hälsan hos svarta människor, till exempel den negativa stereotypen av svarta kvinnor som arga, starka och okänsliga för smärta. Målningen kan också ses som en karta över vård och botemedel, som titeln antyder. Germain återvänder ofta till former av egenvård som vila, sömn, örtmedicin och andra interaktioner med växtlivet, samt den omsorg som kan finnas i samhället; metoder som uppmanar oss att hitta verktyg och kanske svar som är tillgängliga för oss alla, bortom de behandlingsformer som styrs av kommersiella intressen och kapitalistiska strukturer.

Melanie Gilligans video *Home Together*, gjord under Covid-19-pandemin, fokuserar på äldreomsorg och ekonomin runt den. I detta doku-fiktionsdrama möter vi karaktärer såsom Janette Ledwith, som försöker skapa ett kollektivt boende för äldre människor, och Seong-gee Um, en forskare inom jämställdhet och hälsa. Seong-gee Um beskriver några av de hinder som seniorer från invandrargrupper möter när det gäller att få tillgång till vårdssystemen utanför den egna familjen, inklusive bristande statliga bidrag till översättningsservice. Några scener som ingår i *Home Together* är hämtade från nyhetssändningar under pandemin, och visar hur lite samhället värderar välmåendet hos människor som av det kapitalistiska systemet anses vara improduktiva, såsom äldre och svaga. I USA hade äldreboenden som drivs av privata företag en svinlande hög dödlighet i corona—vilket speglar situationen på äldreboenden i Sverige och många andra länder vid den tiden. Orsaken till detta i USA, får vi veta i videon, är att de boende packades tätt tillsammans för att maximera vinsten.

I den sociala modellen för funktionshinder, en term som myntades under tidigt 1980-tal av funktionsrättsaktivister³, skiljer man mellan ”funktionsnedsättning”,

2 Caroline Criado Perez, *Invisible Women: Exposing Data Bias in a World Designed for Men* (Vintage, 2019), s X1–X11

3 Termen användes först av Mike Oliver 1983, även om idén utvecklats inom funktionsrättsaktivister redan innan. Se: Tom Shakespeare, ”The Social Model of Disability” i *The Disability Studies Reader*, red. Lennard J Davis (Routledge, 2013), s 215

exempelvis en fysisk eller kognitiv begränsning, och ”funktionshinder”, som syftar på de sociala och miljömässiga hinder eller barriärer som exkluderar och förtrycker personer med funktionsnedsättning. Barriärer kan vara transportsystem och bostäder som är olämpliga för rullstolsburna, såsom den icke fungerande hissen och den likgiltiga hyresvärden som konstnären Ihra Lill Scharning möter i sin video *Jeg vet ikke hvor jeg er*, eller stentrappan vid entrén till Dramaten i Stockholm. En del av detta arkitektoniska inslag har nyligen tagits bort för att förbättra tillgängligheten för funktionshindrade som besöker teatern. Materialet återanvänds av Goldin+Senneby som en del av deras installation på Tensta konsthall, med titeln *ANTI-HANDIKAPP: Collection of Disabling Stones, Royal Dramatic Theatre (1908–2023)*.

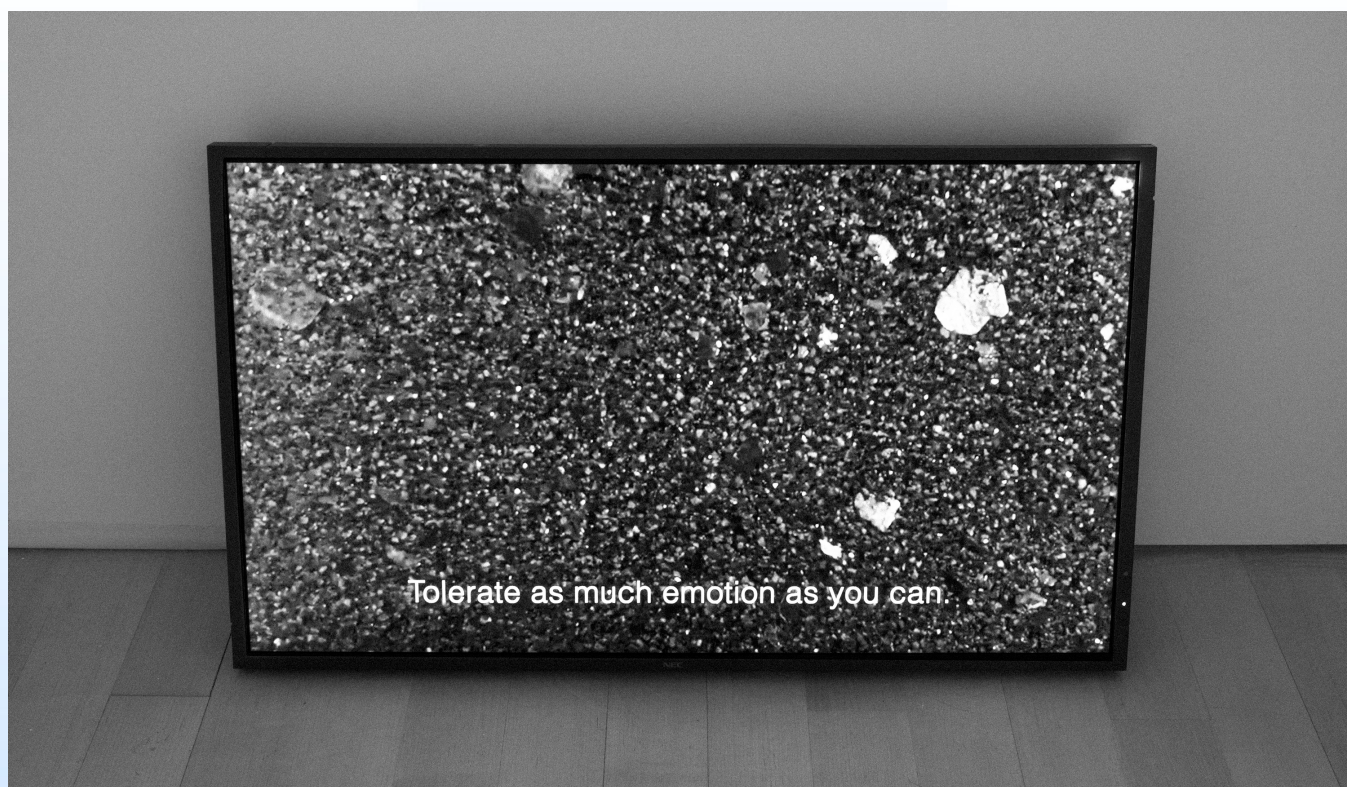
Sociala attityder till funktionsvariationer kan också skapa funktionshinder. I slutet av artonhundratalet och början av 1900-talet gick moderniteten inom stadsplanering hand i hand med rashygieniska idéer om ”social hygien”. Trädgårdsstaden, en rörelse grundad av den brittiske stadsplaneraren Ebenezer Howard, förespråkade å ena sidan införandet av träd i stadsmiljön och å andra sidan segregering av människor med funktionsnedsättningar. I USA införde städer som Chicago och San Francisco regler som i efterhand har kallats ”fula lagar”, vilka underlättade ”förskönandet” av urbana offentliga utrymmen genom att avlägsna tiggare och andra ”oönskade” kroppar från gatorna, vars ”avvikelse” till stor del definierades i termer av etnicitet, klass och funktionsnedsättning.⁴

Före tillkomsten av modern medicin sågs sjukdom ofta som ett straff för individuellt moraliskt misslyckande. Idag kan de som är stämplade som ”defekta”, ”avvikande” eller ”sjuka” fortfarande utsättas för diskriminering. Fördomsfulla attityder dröjer kvar och påverkar människor, alltifrån personer med inlärningssvårigheter, rörelsehinder och kroniska sjukdomar till individer med psykiska problem. Konstnären Jakob Jakobsen påpekar i sitt självorganiserade *Hospital for Selv Medicinering* i utställningen, att själva närvaron av mentalsjukhuset i Köpenhamn där han tillbringade en tid som patient skapar ett hinder för gentriferingen av kvarteret där sjukhuset ligger. De välbeställda vill uppenbarligen inte bo i närheten av ”avvikare” såsom psykiskt sjuka.

”Access intimacy” är en term som formulerats av Mia Mingus, funktionsrättsaktivist och organisatör, och som hon använder för att beskriva den känsla av intimitet som en person upplever när en annan människa tar sig tid och bemödar sig om att förstå och försöka tillgodose ens behov—i motsats till en vanligtvis likgiltig, eller ibland rent ut sagt diskriminerande värld. I sin essä, som finns att läsa online⁵, beskriver Mingus ”access intimacy” som ett koncept sprunget ur hennes egen personliga erfarenhet av funktionshinder och som kan vara användbart inte bara för personer med funktionsnedsättning utan också för andra för att beskriva alla olika typer av tillgänglighet. Det går bortom en mer snävt definierad definition av tillgänglighet enbart baserad på arkitektonisk anpassning.

4 David Gissen, *The Architecture of Disability: Buildings, Cities, and Landscapes Beyond Access* (University of Minnesota Press, 2022), s 36

5 <https://leavingevidence.wordpress.com/2011/05/05/access-intimacy-the-missing-link/>

Scores for Carolyn, Park McArthur och Constantina Zavitsanos, HD video (installationsbild), 2019. Courtesy: konstnärerna

Det sätt på vilket tiden är organiserad i vårt samhälle—arbetslivets krav, och de stela rutiner och deadlines som arbetsgivare kräver—kan också vara ett hinder för tillgänglighet. För funktionshindrade, kroniskt sjuka och personer med omsorgsansvar, mestadels kvinnor, och för barn eller äldre kan det exempelvis vara en utmaning att komma i tid. I Park McArthurs och Constantina Zavitsanos videoverk *Scores for Carolyn*—adresserat till deras vän och samarbetspartner konstnären Carolyn Lazard—blir vi tillsagda, i partitur nummer ett, att “Komma tidigt och planera i förväg att vänta. Kom sent tillsammans trots dina bästa försök att komma i tid...”. Texten instruerar oss om ”crip time”, en term som först användes med ironisk svärta inom funktionsrättsgrupper, och som sen har tagits upp av det akademiska fältet ”crip theory” som uppstod ur funktionsstudier av forskare såsom Robert McRuer. Termen “crip” är ett återtagande av det nedsättande ordet “krympling”. “Crip”-perspektivet interagerar med ett “queert” förhållningssätt för att lyfta fram icke-normativa kroppar.

Eller som Alison Kafer uttrycker det i sin bok *Feminist, Queer, Crip*: “Som en slangordbok beskriver det betyder “crip time” både en “flexibel standard för punktlighet” och “den extra tid som behövs för att komma fram eller för att åstadkomma något.” Detta behov av “extra” tid kan bero på en långsammare gång, att vara beroende av assistenter (som själva kan vara försenade), felaktig utrustning (från rullstolar till hörapparater), en busschaufför som vägrar stanna för en passagerare med funktionsnedsättning, eller ett funkofobt möte med en främling som försenar en. Att fungera enligt crip-tid kan alltså handla inte bara om en långsammare rörelse-hastighet utan också om funkofoba barriärer som man har liten eller ingen kontroll

över; i båda fallen innebär crip-tid en medvetenhet om att personer med en funktionsnedsättning kan behöva mer tid för att åstadkomma något eller för att komma någonstans.”⁶

Chronos: hälsa, tillgänglighet och närhet är en utställning som för samman idéer från feminism och funktionsrättsrörelser med olika “crip”-perspektiv. För kroppar och sinnen som avviker från den så kallade “normen”, vanligtvis definierad av de medlemmar i vårt samhälle som har mest makt och privilegier, krävs en stor uppfinningsrikedom för att kunna må bra i miljöer som ignorerar, och ibland är direkt fientliga gentemot deras välbefinnande. Idéer som “crip time” har potential att gynna oss alla, eftersom konceptet kräver ett förhållningssätt till tid som erkänner mänsklig sårbarhet. Det är en tidsnorm som skulle vara mindre skadlig för hälsan, i motsats till de obehagligt produktiva arbetsregimer som är karakteristiska för fabriken eller kontoret, och som uppkom med den industriella kapitalismen. “Crip time” utmanar också vårt värdesystem, i vilket självförsörjning och autonomi är värdefulla egenskaper, och i vilket en persons värde mäts utifrån produktivitet och hur mycket pengar man tjänar.

I sitt konstverk *Site Specific Illness*—vilket består av 26 stycken sjukanmälningar, uppenbarligen skrivna av konstnärens mamma, som skickas per e-post varje vecka under utställningsperioden—motsätter sig Jessie Bullivant kravet på prestation på dessa villkor. Varje vecka kommer nya skäl från “Jacqui Bullivant” till varför “Jessie” inte kan vara närvarande. Mellan hennes ibland humoristiska funderingar om Jessies hälsa och sexualitet, ensamhet och sökande efter gemenskap—ämnen som överskrider vad vi brukar dela i en professionell miljö—letar mamma “Jacqui” efter orsakerna bakom den sjukdom som hindrar Jessie att synas offentligt. Genom att peka på några av de strukturella orsakerna till kronisk ohälsa och de funktionshinder som kan blockera tillgången till den offentliga sfären utmanar konstnärerna i utställningen de ofta dolda “normerna” i vårt samhälle. Många av dem föreslår självorganiserade metoder för vård som bygger på praktiker som utvecklats inom den feministiska rörelsen, med exempel som Matrix Feminist Design Co-operative, samt genom “crip” och andra “avvikande” erfarenheter. Den “crip-gemenskap” som konstnärerna Park McArthur och Constantina Zavitsanos önskar, kan hittas i vårdkollektivet som de beskriver i sin essä “Other Forms of Conviviality”, publicerad 2013 i tidskriften *Women and Performance*.⁷ McArthur och Zavitsanos skisserar en modell där vård blir ett kollektivt snarare än ett individuellt ansvar, och som kan utvidgas till personer utanför den biologiska familjeenheten för att skapa andra former för relationer och närhet. I likhet med många av de utställda verken är detta ett exempel på hur sårbarhet och beroende är erfarenheter som kan värderas, eftersom de leder oss till att ifrågasätta normer såsom kulturella idéer om självständighet och produktivitet, och till att utveckla kreativa nya modeller för ömsesidig omsorg och gemenskap.

6 Alison Kafer, *Feminist, Queer, Crip* (Indiana University Press, 2013), s 26

7 Park McArthur och Constantina Zavitsanos, “Other Forms of Conviviality” i *Women and Performance* (Routledge 2013). Essän kan läsas i tidskriftens online-version: <https://www.womenandperformance.org/ampersand/ampersand-articles/other-forms-of-conviviality.html>

”Utformningen av städer begränsar tillgängligheten för många, på sätt som kan vara isolerande och riskerar att skada både fysisk hälsa och psykiskt välbefinnande, vilket påverkar de mest intima delarna av människors privatliv.”

—Olivia Plender

SIGNALER

En diktsvit av
Ann Margret Dahlquist-Ljungberg
Ursprungligen publicerad i Anti-Handikapp Bulletinen #15

I

Man ringer (ha! ha!) och ber mig svara
på frågor om mitt tysta liv
Varmed, givetsvis, ej menas mitt inre
utan detta yttre, stumma, döda
 som förmodas omge mig?
Hur rider jag på detta liv?
Hur lider jag?
Hur plågas jag, när jag ser
andras råge
i detta som kallas kultur
och som (dom säger det)
jag stackars svältfödda döva hungrar efter?

Kultur, vad är det?

Finns det en speciell sorts
kultur för olika handikappade?
För halta, psoriasis sjuka, msförlamade och
 stammare?
För kvinnor, män och barn?
För stenlungor och dårar?
Med etikett försedd
så som man skiljer sylt för diabetiker
och parksoffor för vita eller svarta?

"Du där – smit inte undan, håll dig
till din grupp
till den kultur
vi dataräknat lagomdos för dig!
Så att vi som är o-annorlunda
kan hålla jämlikhetsmyten vid liv
och portionera ut den med sockerströare
– ett verkligt förträffligt
kulturredskap ..."

*Men om jag – hallå! –
gillar det salta, kryddiga,
ja bittra
– ättiksgurka hellre än
glaserad bakelse?*

"Hur otacksam
får man vara?!
Här kommer vi med
godhjärtat görenvälhet
– men måste tydligen
dra en gräns med taggtråd ...
Ty det finns gränser!"

II

Är det inte dags att revidera
jämlikhetsmyten
som dom ryter om, skryter om
– men som det tryter om
när det kommer till kritan
det vill säga resurser och sekiner?
Jag förbehåller mig rätten vara udda
ojämlik, ej utslätad
till menlös meningslöshet
Varför kan inte gemenskapen
mera gälla accentuering av de linjer
lidande, smärta, utstötthet stansat ut
än att stryka över allt med samma grålack?
Och ruta in oss med linjal

“Dom” vill hålla oss i schack
i uniform, på rad, på led
blir vi lättare att kommendera
Knips! där ryker huvudena av
om några vågar sticka opp
Ja, det är ohjälpligt:
deras hjälpsamma jämlikhetstjat
gäller i grunden endast ett fundament
stabilt för deras stövlar
att stampa på, trampa på

III

Jag föredrar gycklare
framför hycklare
narrar framför diktokrater
ja rentav vanliga hederliga jävlar
framför dessa utstuderade
demosater och socialturar
– alltför skickliga i detta spel
som vi alla måste vara med i
för att överleva
Deras moral är falskspelarens
Deras omoral de offentliga hemligheternas

Deras språk är färgat av giftiga kemikalier
De är alla experter
att begagna oss andra som motvikt
för att balansera sig själva

Låt oss samlas, bereda dem en
liten överraskning
med ett nytt kodord:
jämvikt
 i stället för jämlikhet...

IV

Jag har endast min ensamhet
att bjuda på
i er gemenskap

Den välver sig
väldig som nattmörkret
över en hel kontinent

där alla kommunikationer
brutit samman
Vi signalerar

en och en, likt lysmaskar!
Och därför är vi i förbund
med mörkret, med förtvivlan

Det är vår dubbeltydiga tillvaro:
utan mörker intet hopp
Vi behövs, vi är signalisterna

*Tillägnas Anti-Handikapp i Lund
november 1975*

*(tidigare publicerad i Sydsvenska
Dagbladet, den 30 november 1975)*

Översättning: Jennifer Hayashida

UTSTÄLLDA KONSTVERK

Jessie Bullivant

Site Specific Illness, 2019/2024

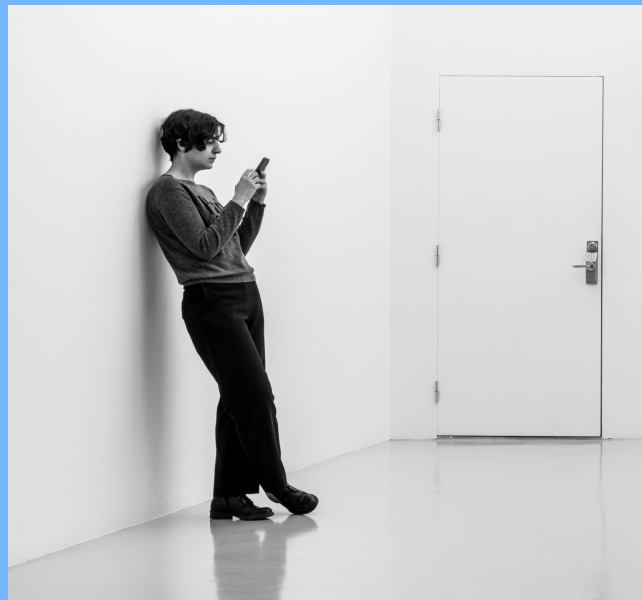
E-postmeddelanden som skickas varje vecka under hela utställningsperioden

Site Specific Illness, eller Platsspecifik sjukdom, annonseras som ett offentligt program. Besökare uppmanas att skriva upp sig på en lista för att få mer information via e-post. Prenumeranter kommer att få ett e-postmeddelande varje vecka under de 26 veckor som utställningen pågår på konsthallen. Projektet använder formatet på en sjukanmälan, som ett verktyg för att väcka frågor om auktoritet, autonomi och de roller vi spelar inom institutioner, inklusive familjen som institution. Varje mejl, undertecknat av konstnärens mamma, innehåller resonemang om varför konstnären inte kan vara närvarande i utställningen.

Ursäkterna beskriver fysiska, känslomässiga och strukturella skäl som hindrar Jessie Bullivants medverkan. Med subtil humor avslöjar mejlen sårbarheter och beroenden som vanligtvis är osynliga. Genom att sudda ut gränsen mellan privatliv och arbetsliv, bryts den fasad av produktiv fullkomlighet som vi alla tvingas att konstruera för att göra oss anställningsbara. Bullivant är konstnär, periodvis även författare, och blivande doula. Konstverket producerades ursprungligen 2019 för konstnärens magisterutställning på Konsthögskolan i Helsingfors.

Jessie Bullivant är baserad i Helsingfors, arbetar för närvarande med stöd av Kone Foundation och publicerade 2022 en artist book, *Attached* på Rooftop Press. Utvalda projekt i Finland inkluderar *Fantasy 1&2* på SIC (2020) i Helsingfors och *A Bad Sign*

på Titanic Gallery (2021) i Åbo. Utvalda projekt i Australien inkluderar *Wormhole* på KNULP (2019) i Sydney, *Infrastructuralism* vid La Trobe Art Institute (2018) i Bendigo samt *John Fries Award 2016 Finalists Exhibition* på UNSW Galleries i Sydney.

Tensta konsthalls arkiv. Foto: Jean-Baptiste Béranger

Cecilia Germain

The Difficulty of Carrying White Men / Perhaps a Map of Care and Cure, 2024, Målning på duk

Lecture on Black Health / Fragile, so Fragile is My Heart, 2024
Ljudfil, cirka 25 min

Hidden Gold, 2021
Akvarell och gouache på papper

Dreaming the World Alive, 2021
Cyanotypi-fotografi och akvarell på papper

Grandmother as a Child / The Camphor Tree, Grandmother as a Young Woman / The Okra Flower, Grandmother as a Mother / Papyrus, Grandfather as a Young Man / Sassafras, 2023
Fyra cyanotypi-fotografier på papper

Social rättvisa i förhållande till folkhälsa, samt läkning av kollektiva trauman och sorg är teman som intresserar Cecilia Germain. Utifrån sin egen erfarenhet av att tillhöra DoCS (Descendants of Chattel Slavery) utforskar hon förhållandet mellan ohälsa, maktstrukturer och kolonialismens historia. *The Difficulty of Carrying White Men* (Svårigheten att bära vita män) är en performance som hon gjorde 2016 och som här tar en ny form med en målning och ett ljudverk. Verket hävdar att svarta kvinnor ofta blir stereotyp och negativt beskrivna som okänsliga, starka och arga, men att de också har rätt att vara sårbara och hitta vägar inte bara till överlevnad, utan också till hälsa och välbefinnande.

Germain återvänder ofta till olika former av egenvård och gemensam vård som involverar vila, sömn och örter. Sedan många år har Germain studerat vad hon

kallar *Black Flora* och *Black Botany*, och är djupt medveten om den betydelse växter spelat i det fysiska och andliga arbetet i den afrikanska diasporan. Vid Quilombo dos Palmares i början av 1600-talet, under skydd av tät vegetation och löv, skapades en fristad i den brasilianska djungeln av människor med afrikanskt ursprung som flytt slaveriet. Fristaden existerade i nästan hundra år och var en självförsörjande och säker plats där man odlade växter som föda och medicin.

Cecilia Germain är en svensk-kanadensisk konstnär baserad i Uppsala. Germains verk har visats i utställningar som *The Dream Keeper* på Botkyrka konsthall (2021), GIBCA Göteborg International Biennial for Contemporary Art (2021), *Ways of Unseeing* på Lunds Konsthall (2023–24), *Undergrowth* på Konsthallen Trollhättan (2023), i *The Threshold is a Prism* på Kulturhuset i Stockholm (2023–2024) och *Jordskugga* på Norrköpings Konstmuseum (2024).

Grandmother as a Young Woman / The Okra Flower, Cecilia Germain, 2023. Foto: Wasim Harwill

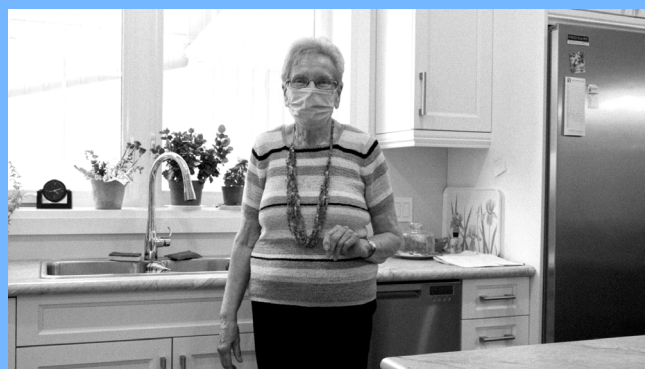
Melanie Gilligan
Home Together, 2020—22
Video med ljud, 3 kanaler

Melanie Gilligans video i tre delar *Home Together (2020—22)* fokuserar på grupper av äldre människor som bestämmer sig för att leva kollektivt och hjälpa varandra när de blir äldre. Filmen är ett docu-drama som utforskar hur åldrande människor försöker hitta sätt att bekämpa isoleringen i ett samhälle som marginaliserar äldre. I berättelsen möter vi Janette Ledwith som just nu kämpar med utmaningen att bygga en kollektiv gemenskap för äldre människor.

Därefter får vi träffa Seong-gee Um, en forskare inom jämställdhet och hälsa och som studerar hur seniora migranter får tillgång till hemtjänst. Vi får också träffa Catherine Doherty, som arbetar inom seniorboende och långtidsvård. Den fjärde personen som introduceras i videon är Theresa, en skådespelare som hanterar långvarig sjukdom. Den person Theresa spelar tar med sig en fiktiv storyline in i berättelsen. Theresa låtsas vara någon som vill gå med i ett samboende för äldre människor. Hennes karaktär konfronteras med det exkluderande förhållningssätt som vissa seniorboenden visar när de undviker att hantera äldre människors hälsoproblem. Melanie Gilligans video gjordes under pandemin och berör också de sociala effekterna av folkhälsokrisen covid-19, särskilt i relation till äldre människor.

I *Home Together* avviker Melanie Gilligan från konventionen inom film för att avsiktligt utforska hur kameraskakningar kan vara ett uttryck för sårbarhet. Genom att vägra dölja sin egen funktionsnedsättning—som någon med en arm försvagad av multipel skleros—avslöjar hon hur funktionshinder kan påverka teknik och form.

Melanie Gilligan bor och arbetar i Toronto / New York och har ställt ut separat på en rad museer inklusive Kunsthaus Glarus (2017), The Wattis i San Francisco (2017), Trondheim Kunstmuseum (2016), Künstlerhaus, Halle für Kunst & Medien i Graz (2016), de Appel i Amsterdam (2015), Frans Hals Museum i Haarlem (2014) och på Casco Art Institute: *Working for the Commons i Utrecht (2014)*.

Home Together (stillbild), Melanie Gilligan, 2020—22. Courtesy: konstnären

Goldin+Senneby
ANTI-HANDIKAPP: Samling av handikappande stenar, Kungliga Dramatiska Teatern (1908-2023), 2024
Granit och kontrastmarkering för golv

ANTI-HANDIKAPP är en serie skulpturer gjorda av stenar som avlägsnats från den byggda miljön som del av tillgänglighetsanpassningar, och som bevaras av Statens Fastighetsverk på obestämd tid. De stenar som presenteras på Tensta konsthall är utsågade trappsteg från Dramatens huvudentré i Stockholm. Staten är förpliktigad att bevara arkitektoniska element som avlägsnats från byggnadsminnen i den händelse att mänskliga funktionshinder eller hjälpmedel förändras i framtiden så att dessa borttagna hinder kan återinstalleras.

Goldin+Sennebys serie lånar sin titel från aktivistgruppen Anti-Handikapp som grundades i Lund 1969 av Vilhelm Ekensteen. Han var också den första personen att introducera det relativa handikappbegreppet i ett svenskt sammanhang. Genom sin aktivism demonstrerade Anti-Handikapp inte bara hur den byggda miljön skapar handikapp, men hävdade att funktionshinder i slutändan är ett resultat av "det rådande produktionssystemets effektivitetskrav och lönsamhetsprinciper."

Goldin+Senneby startade 2004 i Stockholm och har haft utställningar på MCA Chicago, Tensta konsthall i Stockholm, Artspace i Auckland, Kadist i Paris, Moderna Museet i Stockholm, Haus der Kulturen der Welt i Berlin och på The Power Plant in Toronto bland andra. De har också medverkat i 11th Gwangju Biennial, 13th Istanbul Biennial, Manifesta 9 i Genk,

5th Moscow Biennial och i 28th São Paulo Biennial.

Dikten *Signaler* av Ann Margret Dahlquist-Ljungberg återges här på initiativ av Goldin+Senneby med benäget tillstånd av Jonas Ljungberg, Karl Ljungberg, Erik Ljungberg och Johan Almlöf Ljungberg. Dikten publicerades 1975 i *AH-bulletinen Anti-Handikapp*.

Foto: Statens Fastighetsverk

Jakob Jakobsen

Hospital for Selvmedicinering, 2021

Installation, mattor, posters, textilflaggor och ljud cirka 30 min. Inläsning: Anna-Stina Ulfström och Franziska Hoppe

Färgat A4-papper (Lördag 4 maj, 2019, Psykiatricentrum, Gentofte, avd 19.0), 2019

Opsigelse (Avskedsbrev), 2021, A4-papper

Jakob Jakobsen har belyst samhällets normer med en rad banbrytande och socialt engagerade projekt som med insikt och kritisk reflektion vidgat ramarna för vad konst kan vara. *The Copenhagen Free University* ägde rum 2001–07 i Jakob Jakobsens och Henriette Heises bostad, en självorganiserad och konstnärsdriven institution med syfte att skapa kritiskt medvetande och nya former för kunskapsproduktion.

2020 gav Jakobsen ut boken *Ophør oprør—Dagbog fra en indlæggelse*. Boken är skriven i dagboksform under 78 dagar på Psykiatrisk Center på Gentofte Hospital där konstnären skildrar vardagen på avdelningen och sina möten med personal och medpatienter. Under sina löprundor genom Gentofte, ett välbeställt område med stora villor i norra Köpenhamn, reflekterar Jakobsen över de anläggningar för mentalvård som skapades vid förra sekelskiftet. ”Placeringen av de traditionella anstalterna i stadens utkant visar på en segregationsprincip som är tänkt att vara både terapeutisk och arkitektonisk. Med andra ord, alla föreställningar om psykiatrisk vård bär alltid med sig ett implicit rumsligt tänkande, som inte bara bör förstås i termer

av arkitektur, utan också i termer av dess urbana och territoriella kontext.”

En tid efter vistelsen i Gentofte inrättade konstnären *Hospital for Selvmedicinering* på sin egen vind, ett alternativt rum för vila, tankeutbyte och reflektioner kring konst, sjukdom och tillfrisknande. Till Jakobsens installation hör stora tygflaggor med texten ”We are all sick” och ”Hospital for selvmedicinering”.

Jakobsen bor i Barcelona / Köpenhamn, bland hans senaste projekt kan nämnas *After Monoculture* på Galerie Weisser Elephant, Berlin (2023), *Do Nothing. Feel Everything* på Kunsthalle Wien (2021-22), *Memorial for the 743 prisoners on Live from 1911 to 1961* (2021), *Hospital for Self Medication* (2019), *Post Institutional Stress Disorder* på Kunsthall Aarhus (2019), *Free Education! The Free University of New York, Alternate U, and Learning Liberation*, Interference Archive i New York (2019).

Hospital for Selvmedicinering, Jakob Jakobsen, 2019. Courtesy: konstnären

Matrix Feminist Design
Co-operative (cirka 1980—1994)
Fotografier, affischer och trycksaker

Paradise Circus, 1988, video av
Heather Powell gjord med Birmingham
Film and Video Workshop och Matrix-
medlemmen Jos Boys. Visas med
tillstånd av Vivid Projects, Birmingham.

Matrix Feminist Design Co-operative
är en arkitektgrupp bestående av kvinnor
som var verksamma i Storbritannien
på 1980- och 1990-talen. Genom sin
arkitektoniska praktik och projekt som
boken *Making Space: Women and the
Man-Made Environment*, försökte de
blotta de antaganden som byggdes in i
våra miljöer genom att ställa frågan: Vem
är det offentliga rummet designat för? På
den tiden saknade arkitektyrket mångfald
(endast 5 % av arkitekterna i Storbritannien
var kvinnor) och följaktligen, hävdade
Matrix, skapades moderna arkitektoniska
riktlinjer och konventioner i förhållande till
behoven hos vita medelklassmän. Detta
ledde till städer som ofta var otillgängliga
för dem som inte passade in i den "norm"
som arkitekter och stadsplanerare föreställt
sig—det vill säga kvinnor, äldre människor,
personer med funktionshinder och
minoriteter.

Matrix arkitektoniska praktik var
banbrytande. De arbetade med deltagande-
processer och placerade användarnas behov
i centrum för sin design. De tillhandahöll
arkitekttjänster för kvinnogrupper, och
byggnader som de designat inkluderar bl a
Jagonari Asian Women's Education Centre
i Whitechapel-kvarteret i London, som
stod färdigt 1987 och bedrev framgångsrik
verksamhet fram till 2018 då det stängdes
på grund av nedskärningar.

Boken *Making Space: Women and the
Man-Made Environment* anses idag vara
en feministisk klassiker. Den publicerades
första gången 1984 och gavs nyligen ut i
ny upplaga av förlaget Verso 2022.

Matrix medlemmar under 1990-talet. Bakre
raden (vänster till höger): Mo Hildenbrand,
Sheelagh McManus, Raechel Ferguson. Främre
raden (vänster till höger): Janie Grote, Annie-
Louise Phiri, Julia Dwyer. Foto: Jenny Burgen

Park McArthur och Constantina
Zavitsanos

Scores for Carolyn, 2019
HD video, open captions, nedsaktat
ljud, 11 min 28 sek

Scores for Carolyn är en kort spellista i form av en video med instruktioner för vård som involverar två eller flera personer, och som avsiktligt suddar ut rollerna som vårdgivare och vårdtagare. Den person som omnämns i titeln är konstnären Carolyn Lazard, en vän och samarbetspartner till Park McArthur och Constantina Zavitsanos. I bakgrunden syns en bild—en detalj av *Ground* från 2015 av Jessica Vaughn—och en röst, nedsaktad till den grad att den blir sluddrig och mekanisk, kommunicerar en rad korta instruktioner.

Genom att låna formatet "händelsepartitur",

som användes av Fluxus-rörelsen på 1960-talet, tar instruktionerna i videon upp teman som *crip time* och de stödsystem som är nödvändiga i vardagen—en sorts motsägelsefulla fantasier om individuell autonomi som uppstått i modern tid. Genom att hänvisa till samarbetspartners och till de som har påverkat dem i arbetet med videoverket, blottlägger McArthur och Zavitsanos några av deras egna nätverk av beroende, och pekar på en önskan om en *crip socialitet*.

McArthur och Zavitsanos skrev texten "Other Forms of Conviviality" 2013 tillsammans för tidskriften *Women and Performance* (Routledge). I samarbete med Carolyn Lazard och andra organiserade de "I wanna be with you everywhere" som en del i programmet *Healing Series* sommaren 2023, en sammankomst av, med och för funktionshindrade artister och författare med Performance Space New York som värd.

Scores for Carolyn, Park McArthur och Constantina Zavitsanos, HD video (stillbild), 2019.
Courtesy: konstnärerna

Park McArthur

These are the questions I would ask,
2013

Some follow up questions, 2017

...synthetic questions..., 2019

Involuntary Questions, 2020

Asked Simultaneously, 2023

En serie av e-mail utskrivet på A4-
papper

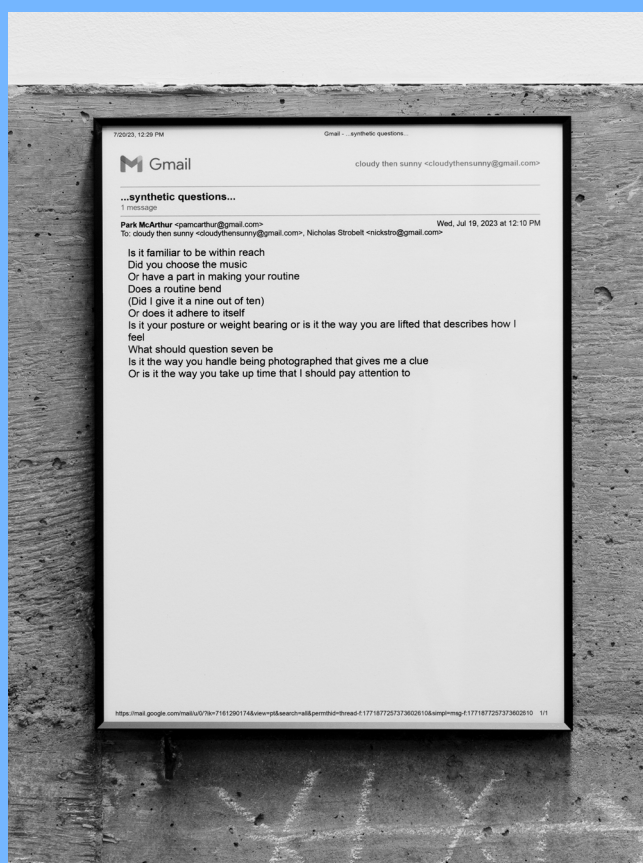
Park McArthur experimenterar med de personliga och sociala betydelseerna av svaghet, försening och beroende i samband med funktionshinder. I sina skulpturer, installationer, texter och ljudverk tar hon upp de sätt på vilka crip-upplevelser kan utmana normativa strukturer och föreställningar om oberoende. På Tensta konsthall kommer McArthur att presentera en serie om fem utskrivna e-postmeddelanden adresserade till arrangörerna av denna utställning, konstnären Olivia Plender och Tensta konsthalls chef Cecilia Widenheim.

Det första e-postmeddelandet återanvänder en uppsättning frågor som konstnären funnit på en webbplats som ger råd till personer som överväger att köpa en Hoyer-lift. Det här hjälpmedlet är utformat för att kunna lyfta en person med hjälp av en vårdgivare. Samtliga följande e-postmeddelanden är baserade på McArthurs egna erfarenheter av att använda just en Hoyer Lift. Hon reflekterar över så olika teman som kärlek och distans, väntans tider, doften av metall som dröjer sig kvar på någons händer. Hon funderar lekfullt över huruvida det kan vara roligt att gunga lite längre på sätet, eller över

förhållandet mellan figurativ skulptur och funktionshinder och prestation.

Till skillnad från det funktionella språket i de ursprungliga frågorna—som hänvisar till "patienten" och som lägger vikt vid kvaliteter som "integritet" eller "att sitta vid bordet och äta med familjen"—representerar konstnärens egna frågor ett bredare spektrum av önskemål och relationer, och reflekterar över den intima närheten i att ge vård och ta emot vård.

Park McArthur bor och arbetar i New Jersey. De senaste separatutställningarna inkluderar Kunstraum Leuphana University i Tyskland, Paid, Seattle, Washington samt Kunsthalle Bern, Schweiz.

...synthetic questions..., 2019, bläckstråleutskrift på arkivpapper. Courtesy: konstnären

Olivia Plender
Our Bodies Are Not the Problem,
2021—22
3 st målningar, akrylfärg på duk,
trämontering och snöre

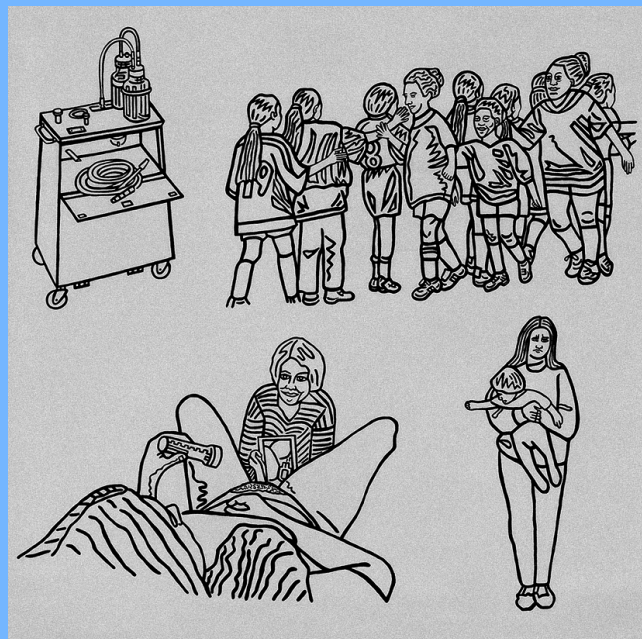
Our Bodies Are Not the Problem, eller *Våra kroppar är inte problemet*, består av en serie handmålade bilder baserade på *Our Bodies, Ourselves*, en instruktionsbok om kvinnors hälsa som getts ut i många upplagor från 1970 fram till idag. Boken producerades av Boston Women's Health Book Collective och syftet var att utmana det medicinska etablissemangen som gruppen uppfattade som nedlåtande och paternalistiskt. Även om Olivia Plenders målningar påminner om de instruktionsaffischer som man kan hitta på väggen en läkarmottagning, speglar målningarna en rad frågor som sträcker sig från reproduktiv hälsa och abort till våld i hemmet, självförsvar, arbetsförhållanden, funktionsvariationer samt erfarenhet av trans och lesbiska relationer.

Instruktionsboken *Our Bodies, Ourselves* har reviderats och tryckts i nya upplagor runt om i världen genom åren. Detta arbete har inneburit en fullständig bearbetning varje gång, och därigenom uppmärksammat olika sätt att förstå förhållandet mellan hälsa, kropp och samhälle i olika kulturer.

Plenders *Our Bodies Are Not the Problem* är en del av ett pågående projekt vid Glasgow Women's Library (GWL)—ett feministiskt bibliotek och möteslokal i Skottland—där konstnären Olivia Plender har etablerat en samtalsgrupp för kvinnor med kroniska hälsoproblem som hon samarbetar med i sin forskning kring kvinnors ojämlika hälsa.

Olivia Plender bor och arbetar i Stockholm / London. Hennes verk har visats internationellt i utställningar på Tate Britain,

London (2023-), Centre Pompidou-Metz (2022), 34:e São Paulo-biennalen (2021), GIBCA Göteborgs Internationella Konstbiennal (2017), Taipei-biennalen (2010), Marabouparken i Stockholm (2007), MoMA PS1 i New York (2004) m fl platser.

Our Bodies Are Not the Problem (detaljbild), akryl på duk, Olivia Plender, 2022. Courtesy: Maureen Paley, London

Ihra Lill Scharning

Jeg vet ikke hvor jeg er, 2019

Video 5 min, installation med separat ljud och syntolkning

Når klarte du det, 2024

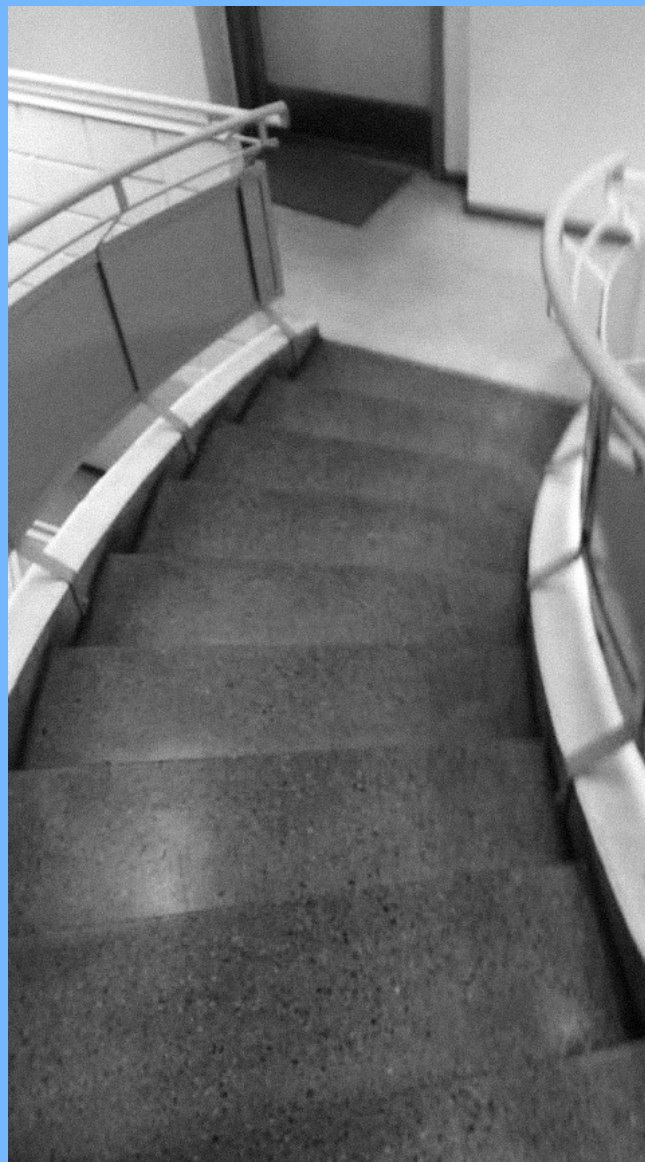
Platsspecifik installation

Efter att ha gått ut Malmö konsthögskola har Ihra Lill Scharning varit verksam med bas i Oslo. Hon har deltagit i en rad utställningar med videoverk, objekt och installationer men också engagerat sig politiskt i tillgänglighetsfrågor för personer med funktionshinder i Norge, bl a i organisationen ULOBA Independent Living Norge. Nyligen deltog hen i en paneldebatt på Munchmuseet i Oslo om att skapa bildkonst i en queer konstkontext och vara funktionshämmad.

Ihra Lill Scharning arbetar med både installationer och video. Hon använder ofta material som hon finner på nätet eller som hon får av kollegor då hon själv inte kan resa och röra sig obehindrat. I videon *Jeg vet ikke hvor jeg er* beskriver en röst känslan av att röra sig i en urban miljö, präglad av den nedsatta spatials orienteringsförmåga som konstnären är född med på grund av en hjärnskada. Känslan av att färdas genom staden ur ett rullstolsperspektiv utan att kunna orientera sig—runt, runt som i en evig, energislösande dans, som i ett ”ofärdigt plattformbaserat dataspel där landskapet sakta öppnar sig när du rör dig framåt”.

Samtidigt syntolkas videons bildflöde av en annan röst, på en annan plats i rummet. Videon rör sig från en lägenhet på 5:e våningen i en byggnad, där hissen visar sig vara ur funktion, och ut i staden.

Till utställningen i Tensta har Ihra Lill Scharning skapat ett platsspecifikt verk—*Når klarte du det* där hon komponerar med material och föremål som hon funnit i anslutning till konsthallen. Hennes möte med konsthallen, platsen, och de människor, möjligheter och hinder som kommer i hennes väg, blir grunden till ett nytt verk.

Jeg vet ikke hvor jeg er (stillbild), Ihra Lill Scharning, 2019. Courtesy: konstnären

Vård och värde

Tidskrift nr 1-3, 2020-2022

Redaktion: Ulrika Flink, Erica Johansson Afreixo, Gunilla Lundahl, Jenny Richards och Sanna Tefke, design av Johnny Chang och Louise Nassiri

Tidskriften *Vård och Värde* har kommit ut i tre nummer och är ett samarbete mellan vård- och kulturarbetare med syfte att utforska villkoren för vårdarbete ur ett feministiskt perspektiv med fokus på olika generationer, grupper, bakgrunder och erfarenheter. Det första numret kom ut 2020 och handlar om att bli gammal. Hur ser det samhälle ut som kan ge en människovärdig omsorg? Texterna handlar om hur vi förstår vård—ett arbete som vi alla utför eller tar emot i olika skeden i livet och—om vårdarbetets olika dimensioner. Hur kan vi skapa en omsorg som binder samman generationer, som skapar nya gemenskaper och som öppnar ögonen för mångfalden i den mänskliga livserfarenheten?

I det andra numret lyfts historier från äldreomsorgens olika delar fram vid sidan av demenssjukdomens utmaningar och kollektivets kraft genom queera röster, en kämpande biståndshandläggare och ett spöke. Det tredje numret präglas av arbetsmiljöfrågor och lyfter frågan om konstens förmåga att skapa förbindelse-länkar mellan kropp och tanke genom att erbjuda sinnlig närvaro och förankring i vårdens gemensamma rum. Hur påverkar rasism patienter och vårdgivare? Redaktionen samtalar med Läkare mot rasism, och två queera dödsdoulor samtalar om "dödsbranschen" och om den roll de kan spela i dagens samhälle.

Den kollektivt gjorda tidningen är gratis och en del i ett forskningsprojekt som belyser erfarenheter av vård genom samtal med

olika människor som jobbar i vården eller som är vårdtagare under ledning av Gunilla Lundahl och Jenny Richards. Projektet har genomförts med stöd av Kulturbryggan i samarbete med Konstfack, Konsthall C, MINT och Kalmar Konstmuseum. Tidskriften kan laddas ned som pdf via Konsthall C:s hemsida. www.konsthallc.se

Vård och värde, publikation, 2020—pågående. Courtesy: Konsthall C

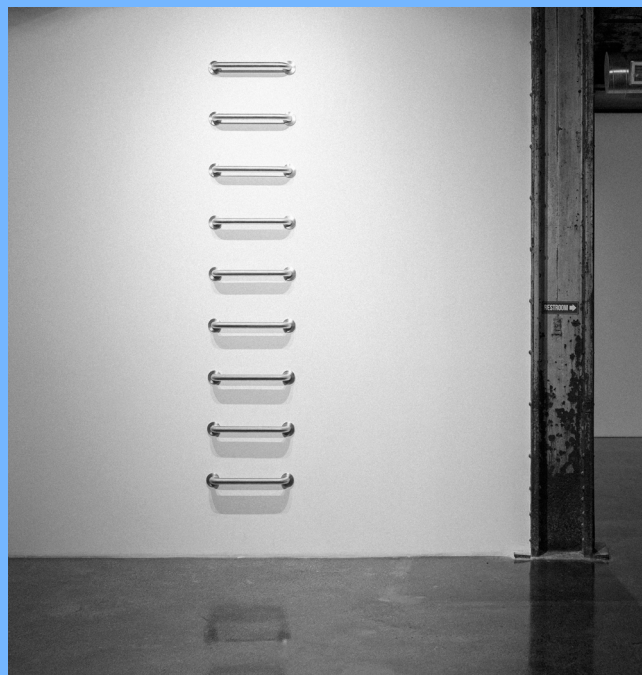
Constantina Zavitsanos
Specific Objects (stack), installation,
2016
Standardhandtag monterade på vägg

Constantina Zavitsanos konstnärskap tar upp teman som skuld och beroende. I skulpturer, performance, texter och ljud använder de föreställningar om oförmåga, svaghet och "access" för att problematisera skillnader mellan förnimmelse och känsla.

Specific Objects (stack) består av handtag för funktionshindrade arrangerade på höjden i en jämn stapel monterad på väggen. Enligt konstnärens instruktioner ska griphandtagen i slutet av utställningen återföras till användning och doneras till lokala organisationer.

Installationens titel syftar på den minimalistiska konstnären Donald Judds berömda text *Specific Objects* från 1965. I USA baserades dimensionerna och standarderna för handikapphandtag på kroppsmåtten för (förmodligen manliga) funktionshindrade veteraner men har tillämpats på funktionshindrade personer i allmänhet i något som har ansetts vara "universell design". Med Zavitsanos ord: "*Specific Objects (stack)* ställer en fråga om specificitet med avseende på Minimalism, readymade och deskillning, eller kompetensavveckling (via frågor om arbete och svaghet), och skulden för sådana konsthistoriska angelägenheter till beroende och med beroende."

Constantina Zavitsanos är baserad i New York. De har ställt ut på New Museum, Brooklyn Museum och Whitney Museum of American Art i New York m fl platser.

Specific Objects (stack), Constantina Zavitsanos, 2016. Stödhandtag för badrum. Foto: Clare Gatto

PROGRAM

Samtal med arkitekt Anne Thorne, London, introducerad av konstnär Olivia Plender på Hägerstensåsens Medborgarhus

Tisdag 12 mars, 18.30

Samtalet organiseras i samarbete med Hägerstensåsens Medborgarhus som en del i serien *The Geography of Inequality*.

Vernissage torsdag 14.3 2024
kl 17.00—20.00

Kl 18.00 Rundabordssamtal mellan Olivia Plender, Cecilia Widenheim och de medverkande konstnärerna.

SKOLPROGRAM CHRONOS

Kropp Hand Hopp

Workshop för låg- och mellanstadiet

Vi inspireras av utställningen *Chronos* och undersöker hur man kan röra sig i utställningen och tillsammans skapar vi en fysisk icke-digital följetong av rörelse, text, foto och teckning.

Posters och Monoprint

Workshop för mellan- och högstadiet samt gymnasiet

Med inspiration från utställningen *Chronos*, Matrix Feminist Design Co-operative och Tensta som plats skapar vi egna posters med viktiga eller oviktiga budskap och symboler. Vi laborerar med grafiska tryck av och i staden.

Urbana ljud, hinder och fotografi

Workshop för högstadiet och gymnasiet

Med inspiration från vårens utställning *Chronos* och Tensta som plats får deltagarna översätta ljud till måleri och arbeta med fotografi.

PÅSKLOVSPROGRAM

Urban arkeologi—Tensta, Rinkeby och Bromsten

Undersökande workshop under ledning av studenter från Kungliga Tekniska högskolan (KTH).

Tillsammans går vi på upptäcktsfärd i närområdet och samlar in material genom ljudinspelningar, fotografier, teckning och mycket mer. I samarbete med Konstfack.

Datum: 3 april

För barn: 10—13 år

Gratis

Kroppsbysse

Skulpturworkshop med konstnären Linea Matei.

Vad händer om du får skapa en helt ny mini-version av dig själv? Hur skulle du se ut då? Vad är en "stark kropp"? Och vilka delar behövs för att skapa en människa? Tillsammans bygger vi olika slags kroppar av dockdelar, tejp, textil mm.

I samarbete med Familjebostäder

Datum: 4 och 5 april kl 13.00—16.00

Från 10 år

Gratis

Skapande skola-projekt: Chronos och Järvafältets biotop

Med elever, assistenter och lärare från anpassad grundskola på Rinkebyskolan och Askebyskolan.

Resultaten visas i Tensta konsthalls Klassrum under våren.

Bokklubb Chronos

Läs- och skrivklubb med poeten och författaren Nawroz Zakholy.

Under fyra tillfällen tar vi oss an texter och litteratur baserat på tema hälsa, tillgänglighet och närhet. Vi läser, analyserar, samtalar och genomför korta skrivövningar.

I samarbete med Tensta bibliotek och ABF Stockholm

Datum: 17 och 24 april, 8 och 15 maj
kl 17.00—19.00

För unga: 15—25 år
Gratis

Audiovandringar Chronos
Mer info: www.tenstakonsthall.se

För mer info och anmälan kontakta
Anna-Stina Ulfström:
anna.stina@tenstakonsthall.se

Kvinnocaféet Chronos

Workshops med Kvinnocafét i anslutning till utställningen Chronos.

Under utställningsperioden genomförs olika slags skapande workshops under ledning av konstnärer, hantverkare och pedagoger.

Vi läser och diskuterar publikationen *Våra kroppar våra jag*, en bok om kvinnor av kvinnor.

För mer info och anmälan kontakta Muna Al Yaqoobi: muna@tenstakonsthall.se eller Asha Mohamed: asha@tenstakonsthall.se

SEMINARIER

DIS/ORDINARY POSSIBILITIES

Fredag 26 april kl 14.00—18.00

Seminarium med arkitekten Jos Boys—medgrundare av Matrix Feminist Design Co-operative och Goldin+Senneby—i samarbete med Marie-Louise Richards / Architecture and Critical Studies Kungl. Konsthögskolan Stockholm och Iaspis / Konstnärsnämnden.

För mer info se hemsidan och sociala medier.

Seminarium med konstnärerna Melanie Gilligan och Cecilia Germain m fl.

Datum meddelas inom kort.

I samarbete med Kanadas ambassad i Stockholm. För datum och mer info se hemsidan och sociala medier.

SOMMARPROGRAM

Konstverandan

Vi prövar olika hantverkstekniker, nätverkar, fikar och lär oss av varandra.

För alla åldrar.

Datum: drop-in tisdagar, onsdagar och torsdagar kl 13.00–16.00, 25 juni–22 augusti

För mer info kontakta: Asha Mohamed: asha@tenstakonsthall.se eller Muna Al Yaqoobi: muna@tenstakonsthall.se

Grönt kollo

Vi odlar i pallkragar, lär oss om växter och besöker Tensta konsthalls kolonilott.

För barn: 6–12 år

Datum: 18–20 juni kl 11.00–14.00

I samarbete med Familjebostäder, Svenska Bostäder och Stockholmshem

Konstfredagar

Skapande verksamhet för barn från 6 år under ledning av olika konstpedagoger.

Datum: 28 juni–9 augusti

Drop-in: kl 13.00–16.00

I samarbete med Familjebostäder, Svenska Bostäder och Stockholmshem

OM TENSTA KONSTHALL

PERSONAL

Cecilia Widenheim
Chef

Fahyma Alnablsi
Reception, Språkcafé

Wasim Harwill
Grafisk formgivare,
Kommunikationsansvarig

Asha Mohamed Noor
Assistent, Kvinnocaféet

Elena Tillman Sperandio
Redigering, korrektur

Anna-Stina Ulfström
Intendent, pedagogik och
verksamhetsutveckling

Muna Al Yaqoobi
Assistent, Kvinnocaféet

Didem Yildirim
Producent

Installation and teknik:
Johan Wahlgren, Olle Arbman, Ailin
Mirlashari, Hampus Wernemyr, Danae
Valenza

Översättning:
Viveka Holm (Jakob Jakobsen), Cecilia
Harrison (Jessie Bullivant), Jennifer
Hayashida (Ann Margret Dahlquist-
Ljungberg), Sara Wengström (Cecilia
Widenheim)

Grafisk formgivning:
Wasim Harwill i samarbete med Studio
Benedetta Crippa

Tensta konsthalls visuella identitet har utvecklats av formgivarna Johanna Lewengard och Benedetta Crippa.

Utställningen genomförs med ett generöst stöd från Jos Boys och Anne Thorne / Matrix, Barbro Osher Pro Suecia Foundation och Kanadas Ambassad i Stockholm.

Tensta konsthall är en plats för samtida konst i Tensta i nordvästra Stockholm. Vår ambition är att vara ett självklart nav i lokalsamhället och att visa den bästa samtidskonsten. Tensta konsthall stöds av Stockholms stad, Kulturrådet och Region Stockholm.

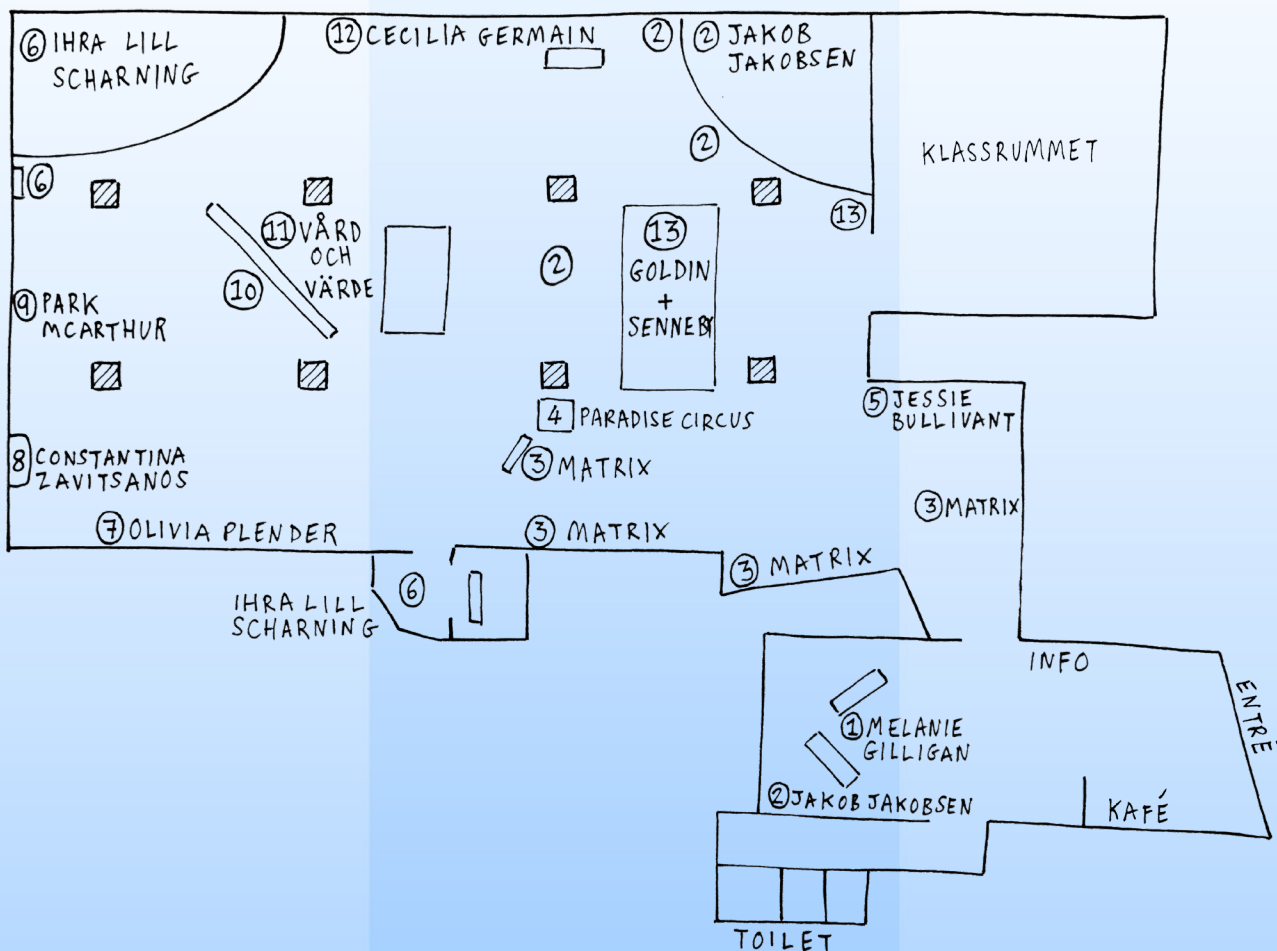
Tensta konsthall
Taxingevärd 10, Spånga
info@tenstakonsthall.se
tenstakonsthall.se

Instagram: @tenstakonsthall
Facebook: @tensta.konsthall

CHRONOS

hälsa, tillgänglighet och närhet

1	Melanie Gilligan	8	Constantina Zavitsanos
2	Jakob Jakobsen	9	Park McArthur
3	Matrix Feminist Design	10	Park McArthur och Constantina Zavitsanos
4	Paradise Circus	11	Vård och värde
5	Jessie Bullivant	12	Cecilia Germain
6	Ihra Lill Scharning	13	Goldin+Senneby
7	Olivia Plender		